

HRVATSKI

glasnik

Godina XXII, broj 29

19. srpnja 2012.

cijena 200 Ft

*Tamburaški i zavičajni tabor
kaniške Hrvatske samouprave,
u okviru europskog projekta KaČa,
održan je u Serdahelu*

Komentar

Pravo na slobodu mišljenja ili kažnjiva uporaba simbola totalitarnog režima

Koliko je danas crvena petokraka zvijezda prijetnja demokratskom društvenom poretku, o tome svatko ima svoje mišljenje. Međutim stav je Ustavnog suda da sankcioniranje njezine uporabe radi zaštite demokratskog društvenog poretka nije protuustavno. Odredbe kaznenog zakona služe zaštititi demokratskog poretka i poštivanju dostojanstva čovjeka, uz obrazloženje s obzirom na povijesne događaje iz mađarske prošlosti. No ne misli tako i Europski sud za ljudska prava, koji kažnjavanje smatra ograničavanjem prava na slobodu mišljenja.

Mađarski je parlament usvojio odluku da se ne slaže s presudom Europskog suda za ljudska prava u Strassbourgu u svezi s crvenom petokrakom zvijezdom, te ustraje u tome da se sankcionira uporaba simbola nedemokratskog i totalitarnog režima. Sukladno odluci iznos odštete i sudskog procesa od 6400 eura isplatit će na teret stavke „stranačke potpore” iz državnog proračuna, a odlučeno je i to da će se i ubuduće odšteta isplaćivati na teret iste stavke iz državnog proračuna, ako Europski sud za ljudska prava donese presudu protiv sankcioniranja simbola totalitarnog režima.

Prema stavu Vlade i Parlamenta, crvena petokraka zvijezda u Mađarskoj nije samo simbol međunarodnoga radničkog pokreta, nego je ona u tragičnoj povijesti u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata postala simbolom totalitarnog poretka, koji je obilježen masovnim kršenjem ljudskih prava, te ideologijom i praksom nasilnog prisvajanja i održavanja vlasti. Nošenje crvene petokrake zvijezde značilo je u prošlosti, znači do danas poistovjećivanje s komunističkim idejama, te njihovim promicanjem. Ti događaji doticali su znatan dio mađarskog društva, a simboli komunizma, na čelu s crvenom petokrakom zvijezdom, mnoge do danas zastrašuju, izazivaju kod njih loše uspomene i strah.

Podsjetimo kako je još 1. svibnja 2004. János Fratanolo na jednoj sindikalnoj priredbi u Pečuhu na svojoj jakni nosio crvenu petokraku zvijezdu promjera dva centimetra, koju su prigodom davanja izjave mjesnoj televiziji mogli vidjeti i gledatelji. Protiv njega je pokrenut kazneni postupak, prilikom kojega je dobio ukor. Međutim on se zbog toga obratio Europskom sudu za ljudska prava koji je presudu ocijenio krnjenjem prava, ističući da je Mađarska povrijedila njegovo pravo na slobodu mišljenja. Presudom je obvezala mađarsku državu na odštetu u iznosu od 4000 eura i snošenje troškova parnice u iznosu od 2400 eura.

Mađarski pravni propisi nisu presedan u Europi, jer uporaba simbola totalitarnih režima kažnjava se između ostalih i u Austriji, Francuskoj, Njemačkoj i Rumunjskoj. Stoga je odlukom Europskog suda za ljudska prava Mađarska obvezana na isplatu odštete do 8. lipnja.

Na kraju navodimo odredbe Članka 1. Protokola br. 12 o Općoj zabrani diskriminacije Europske konvencije o ljudskim pravima: „1. Uživavanje svih prava određenih zakonom osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status. 2. Nitko ne smije biti diskriminiran od strane javnih tijela na bilo kojoj osnovi, kako je navedeno u stavku 1.”

Stipan Balatinac

„Glasnikov tjedan”

Prije deset godina 6. lipnja u Pečuhu se vijećalo o utemeljenju ogranka Matice hrvatske. Tom je prilikom dr. Ernest Barić kazao kako bi ogranak trebao služiti svima nama na korist, trebao bi pridonijeti nastojanju da se kulturno oblikujemo, da unaprijedimo našu sveukupnu kulturu i da budemo aktivni čimbenik u hrvatsko-mađarskim kulturnim vezama. Pošto je registrirana na sudu, Udruga Matica hrvatska Pečuh počela je sa svojim radom 27. prosinca 2002. godine. Danas u Mađarskoj Matica

ku godina postalo je razvidno da neki olako demobiliziraju svoj duh, svoju savjest, odustaju od najmanjih napora neophodnih za postizanje cilja, napuštaju zajednicu, na njezine napore gledaju s nepovjerenjem.“ (...) „Ti demobilizirani intelektualci će vam otkriti dobro poznate činjenice tražeći alibi za nesudjelovanje. Činjenica je da su pravi manjinski intelektualci uvijek imali politička, ideološka, gospodarska, etnička sučeljavanja, da su bili izloženi veoma agresivnom teroru većine.”

„Utemeljenje ogranka Matice hrvatske nudi prigodu za razmišljanje o našim intelektualcima. O manjinskim nadničarima koji za sitan novac obavljaju sitne poslove: manjinskim dezerterima koji rade u hrvatskim manjinskim ustanovama bez toga da sudjeluju u manjinskom kulturnom životu. Izgubivši osjećaj odgovornosti, nisu svjesni duhovnih vrijednosti, ne osjećaju odgovornost za budućnost Hrvata u Mađarskoj. Žive od nacionalne manjine bez toga da bi joj dali djelić svoje duše.”

hrvatska ima dva ogranka, pečuški i otprije godinu dana šopronski. Trebalo je proći 160 godina od njenog utemeljenja 1842. godine kako bi se na ovim prostorima osnovali ogranci. U 170 godina postojanja Matica hrvatska prepoznavana je u hrvatskome društvu i kod Hrvata koji žive izvan Hrvatske kao okomica i temeljno uporište hrvatske samobitnosti. U Pečuhu djeluje niz hrvatskih ustanova, obrazovnih i kulturnih, a mnogi njihovi djelatnici kao da ne shvaćaju kakve obveze i zadatke imaju. Prije desetak godina novinar Hrvatskoga glasnika pisao je: „Neki hrvatski intelektualci poput muzeja čuvaju izbljedjelu nacionalnu svijest i savjest, malaksalu samosvijest. U tije-

ne ogranka Matice hrvatske nudi prigodu za razmišljanje o našim intelektualcima. O manjinskim nadničarima koji za sitan novac obavljaju sitne poslove: manjinskim dezerterima koji rade u hrvatskim manjinskim ustanovama bez toga da sudjeluju u manjinskom kulturnom životu. Izgubivši osjećaj odgovornosti, nisu svjesni duhovnih vrijednosti, ne osjećaju odgovornost za budućnost Hrvata u Mađarskoj. Žive od nacionalne manjine bez toga da bi joj dali djelić svoje duše.“ Vaša urednica dodaje: a kamoli uplatili članarinu koju za sobom povlači članstvo u bilo kojoj hrvatskoj udruzi.

Branka Pavić Blažetin

SAMBOTEL – Društvo sambotelskih Hrvatov poziva na osmodnevni izlet od Slovenije do Jadrana. Najavljeniki će se ganuti 30. julija, u pondiljak, i ta dan će pohoditi Maribor i upoznati se sa znamenitostima. Noćenje im je na Pohorju u hotelu Zarja. Drugi dan je putni cilj Bled i njegova okolica, a sigurno će biti jedinstveni doživljaj plovidba brodom. Treći dan još svenek u Sloveniji drži lipa presenećenja za putnike. Četvrti dan će se grupa otpraviti u Hrvatsku i zastati na šetnji u Rijeki. Noćenje je osigurano na otoku Pagu, u Vlačići. Uz počivanje polag Jadranskoga morja, člani sambotelskoga jačkarnoga zbora Djurdjice 3. augustuša, u petak, nastupaju na otoku Ugljanu, na turističkom mjestu Preko.

Aktualno

Poteškoće oko financiranja serdahelske škole

Dok učenici Hrvatske okružne osnovne škole «Katarina Zrinski» bezbrižno uživaju u programima tradicionalnog tabora, održavatelji su zabrinuti zbog deficita u proračunu funkcioniranja škole, naime državna potpora za narodnosne škole s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika već godinama nije dostatna za pokrivanje troškova ustanove. Serdahelsku osnovnu školu pohađaju učenici iz četiri hrvatska naselja. Za djelovanje ustanove samouprave svake godine trebaju odvojiti materijalna sredstva iz svoga proračuna, ove je godine to 34 milijuna.

Samoupravama održavanje odgojno-obrazovnih ustanova nije lak zadatak u današnjim uvjetima. Ove je godine to problem i serdahelskoj samoupravi, naime, kako reče načelnik Stjepan Tišler, do sada je uvijek bilo nekih sredstava od iskopavanja šljunka, pa je to bilo namijenjeno školi, no ove godine tog prihoda nema i zbog toga u seoskom se proračunu nakupilo umalo 50 milijuna deficita, od toga 34 milijuna spada na školsku ustanovu. Samouprava se natjecala za potporu za naselja koja su bez svoje greške postale deficitne, ali je za tu pomoć dobiveno svega dva milijuna forinti, što je vrlo mali iznos. Druga mogućnost za traženje potpore za djelovanje ustanove jest dodatna potpora za funkcioniranje narodnosnih škola, međutim, po zakonu, na to se ima pravo samo onda ako se u ustanovi odvija jednojezična ili dvojezična nastava narodnosnog jezika, te ako je ustanova u mjestu gdje je broj stanovništva manji od 1100. Načelnik Serdahela Stjepan Tišler već se više puta obratio ministarstvu za pomoć, naime od četiri naselja tri su sa stanovništvom manjim od tisuću, ipak su svaki put odbili materijalnu potporu. Ako bi škola bila u Mlinarcima ili u Sumartonu, imala bi pravo na dodatnu potporu. Inače ukupan proračun serdahelske škole u jednoj godini nešto je veći od 91 milijun forinti. Iz te svote ove godine nedostaje 34 milijuna, od toga na Serdahel spada 26 milijuna, na Sumarton 7, a na Mlinarce 1,5 milijuna.

Načelnik taj zakon smatra nepravednim i već se više puta obratio i Hrvatskoj državnoj

samoupravi kako bi se zalagala kod ministarstva da se razina broja stanovništva glede dodatne potpore povisi. Drugi je problem kod ustanove da zakon dopušta da mjesne samouprave sklope ugovor u svezi sa školovanjem djece s bilo kojom samoupravom gdje ima škole. Serdahelska škola sve do početka školske godine 2011/2012. imala je potpisan ugovor s trima hrvatskim naseljima koja su i plaćala po učeniku razliku financiranja, međutim od jeseni iz tog udruženja istupila je pustarska Mjesna samouprava i sklopila ugovor sa Sepetnikom unatoč tomu što 90% (22 učenika) njihove djece pohađa serdahelsku školu, pa ne plaća nijednu forintu serdahelskoj samoupravi. Postoji bojazan da će po njihovu primjeru i druge samouprave to činiti. Kako reče načelnik, troškovi su potpuno racionalizirani, jedino bi se moglo štedjeti na umjetničkoj školi, no to je svega 2,5 milijuna forinti, a to smatra važnim zbog hrvatske kulture. Taj problem treba ove godine riješiti i načelnik će se opet obratiti i ministarstvu, a i našoj krovnoj organizaciji da pomogne u vezi s tim. Na moje pitanje, zašto ne pokuša ustanova prijeći na dvojezičnu nastavu koja nudi bolje financijske kondicije, rekao je da 90% djece nakon osnovne škole odlazi u mađarske škole i roditelji bi možda drugamo upisali svoju djecu i tako bi izgubili učenike, a smatra i to da nema dovoljno kadrova u ustanovi za dvojezično učenje.

Inače predsjednik HDS-a Mišo Hepp još 2009. g. prilikom posjeta Serdahela spomenuo je mogućnost prelaženja serdahelske

škole na dvojezičnu nastavu, ali odgovor je bio isti. Pošto se serdahelski načelnik obratio našim novinama da se piše o tom problemu, sutradan sam u Tomašinu sreća predsjednika Ureda Hrvatske državne samouprave Jozu Solgu, koji je i pravnik i pitala ga za mišljenje. On se također sjeća da je HDS serdahelskoj školi savjetovao da se prijeđe na dvojezičnu nastavu i sazda se u selu hrvatsko obrazovno središte, ali je to odbijeno. O tom problemu njegovo mišljenje je ovo:

S jedne strana se traži odnekud potpora, a kada bi trebalo ići onim putem da smo Hrvati, da se ide na dvojezičnu nastavu, onda se kaže da naši roditelji neće da djeca uče dvojezično. Mislim da je samouprava zato samouprava da upravlja, da nađe onaj put što može i sama napravi s danim mogućnostima, ali ako se odrekne onog da se s dvojezičnom nastavom dobivaju bolje mogućnosti za djelovanje, odriče se i onih prava što je stečeno. Mislim da bi svaka regija trebala iskoristiti dane mogućnosti, napraviti svoj dvojezični školski centar, jer nije slučajno da se dvojezičnost bolje financira, to su i veći zadaci, ali je i učenje učinkovitije.

Inače serdahelsku ustanovu prošle školske godine pohađalo je 125 učenika, u punom statusu zaposleno je 14 nastavnika, a troje rade honorarno. Za iduću školsku godinu upisalo se 17 prvša, nekoliko čak iz Letinje, čemu se kolektiva vrlo raduje, pa se ravnateljica Marija Bišković Tišler nada da će taj broj i nadalje ostati.

beta

SERDAHEL – Mjesna samouprava u trećem pozivu IPA programa kandidirala se čak s dva projekta vezano uz turizam. Poznata Fedakova kurija, znamenitost mjesta, obnovljena je u dva navrata iz fondova Europske Unije, a ovaj put u trećem krugu samouprava je predala natječaj za treću fazu obnove kurije, tj. za obnovu podrumškoga prostora za uređivanje kuhinje i restorana te za ugradnju potkrovlja za još nekoliko smještaja za noćenje. U tome su projektu predviđeni partneri Donji Vidovec i Donja Dubrava u kojima bi se obnovila zgrada za turistički informacijski centar. Drugi projekt u tematici turizma jest uređenje okoliša novih šljunčara koji su u vlasništvu Samouprave.

Vjerski obredi na materinskom jeziku

U Starinu na blagdan seoskog zaštitnika Svetog Ivana Nepomuka, 16. svibnja, misu je govorio pečuški biskup György Udvardy uz koncelebraciju mjesnoga župnika Sándora Horvátha (koji je u župi u Šeljenu, a Starin mu je jedna od podružnica) i zbora svećenika, među kojima su bili i Starinčanin rodnom, župnik u Seksaru Ladislav Bačmai, Križevčanin rodnom, župnik u Harkanju Ladislav Ronta, i martinački župnik Ágoston Darnai. Preljepo zdanje starinske crkve koju su Starinčani sagradili u nepunih pola godine, položili temelje 16. svibnja, prije 64 godine, a završili i posvetili zadnje listopadske nedjelje, na blagdan Isusa Kralja, ispunilo se mještanima, vjernicima starije dobi. Danas u Starinu živi četiristotinjak duša, kaže mi član crkvenog vijeća Jozo Dudaš dodajući u šali kako u Starinu ima Dudaša pa su tako i u crkvenom vijeću dva Joze, naime i kantor starinske crkve zove se Jozo Dudaš. Kaže mi moj sugovornik kako je u doba kada se gradila crkva imao 12 godina. Kada su stavili temelje crkve, a prvi kamen je stavio župnik Jakab Megyes, bio sam tik uz njega, bilo nas je tad i 150 školaraca u Starinu, a ne kao danas. Nisu se baš radovali „poglavari” što se u Starinu gradi takva crkva. Mi smo se držali Bogdašinu i dolazio nam je kapelan misu držati. Svaki domaćin trebao je kod gradnje crkve dati cigle, novaca od jutra zemlje i svaki dan trebalo je osigurati ljude uza zidare.

I moj otac je primio k nama dva zidara, bilo je 18 majstora, zidara. Nije bilo problema, koliko je ljudi trebalo, toliko se svijeta našlo. Sve smo svojim rukama napravili, bez miješalice i dizalice, žene su u strugankama na glavi nosile malter i dodavale. Tada je u Starinu bilo 1200 stanovnika. Kod posvete husari su išli pred biskupa u Šeljenu, nije bilo asfaltirane ceste, na kočijama s konjima su dovezli biskupa u Starin. Rekao je tada biskup kako za toliko vremena takvu crkvu nikada nisu napravili. Za pola godine. Imamo lijepu crkvu, puna je bila onda, misli nije išao samo onaj tko nije mogao ići, stari koji su bili bolesni. Na Erzsébet-pusztu je bilo gospodsko imanje, porušilo se, odande smo donijeli cigle, ispravljali već upotrijebljene čav-

le... Ponosni smo što je selo dalo dva svećenika: pokojnog Istvána Kneipa i Ladislava Bačmaja. Kneip je tu i službovao, više godina je iz Pečuha dolazio, primao se toga. Sve nas je manje, u crkvi pjevamo hrvatski i mađarski, mladi ne idu u crkvu, raspršili smo se svuda, od Pečuha do Šeljina i šire. Starinčani imaju dvije „bučure”, 16. svibnja na spomen kada se postavio kamen temeljac i posljednje nedjelje listopada kada se posvetila crkva. Silni smo tada bili, u nošnjama, silni smo bili. Begemim slušati biskupa, kaže gospodin Pišta i gospođa Ruža, članovi crkvenog vijeća, uključujući se u naš razgovor. Oni se brinu o crkvi, kupe novce, rade sve što treba, brinu se o popravci-

ma, sve je u najvećem redu... ali uvijek ima posla oko crkve i u crkvi, kažu mi vjerni Starinčani.

„Držite do vjere i tradicija”

Nakon mise u starinskoj crkvi zamolili smo biskupa Pečuške biskupije Györgya Udvardya za kratak razgovor. Na pitanje kako da je na ovaj dan, dan zaštitnika sela Starina, došao k vjernicima da bude s njima, on nam je odgovorio:

– Dobio sam informacije o tome kako ovdašnji ljudi toliko drže do vjere i do svojih tradicija da i svog zaštitnika slave upravo na dan sveca, Svetog Ivana Nepomuka. Ja to jako cijenim ako je zajednica toliko jaka, zbog toga sam i ja rado došao na ovu svečanost i sa svojom nazočnošću želio sam potvrditi i podupirati mještane da i nadalje drže do vjere i svojih tradicija. To sam svojom nazočnošću i služenjem svete mise želio jačati.

– *Mnogo starih ljudi je bilo u crkvi, i selo je ostarjelo, što može učiniti Crkva da i mladi poštuju sveta mjesta pa da ih i oni češće posjećuju?*

– U neobičnom svijetu živimo, traganje za zapošljavanjem i borba za egzistenciju postojeće zajednice rascjepka, bilo ako govorimo o obiteljskoj bilo o seoskoj zajednici, u selima nema posla, zatvaraju se škole, treba otići jer nema uvjeta za život, i zbog toga ljudi ostaju bez korijena. U Biskupiji ima više takvih zajednica, pa i hrvatskih zajednica. Ja s braćom svećenicima nastojim da pomazem u očuvanju tradicija koliko je to moguće među starijim ljudima, a i među mladima da se na neki način osigura radno mjesto, da ne budu prisiljeni ostaviti svoje rodno selo. To je strašno, ta tendencija je nazočna po cijeloj Europi, svi se sele i svatko negdje drugdje želi pronaći svoju sreću, i to jako loše utječe na čovjeka jer čovjek koji mora ostaviti svoje rodno mjesto, uvijek osjeća ranu na sebi: „Ja sam želio ostati, ali nisam mogao, ja tu kulturu poznajem, to je moje, to su moji običaji, to mene boli“. Ovo mnogi tumače s mobilnošću ljudi, ali ja to doživljavam kao teškoću, ne zbog toga što je teže tako živjeti, nego čovjeka usmjerava u lošem pravcu, novi naraštaji već samo to prate kako se roditelji vraćaju korijenima, ali oni sami već ne znaju kamo pripadaju, i mislim da je to loše.

– Godinu dana ste već biskup, upoznali ste županiju, ima mnogo hrvatskih naselja i vjerojatno ste se uvjerali i u to da su Hrvati dobri vjernici. Kako biste mogli pomoći u tome da bi se mogli češće moliti i imati obrede na hrvatskom jeziku?

– Ja podupirem naše svećenike, pogotovo one koje i govore druge jezike, pa tako i hrvatski, da bilo u liturgijama ili u čitanju drže budnim važnost narodnosnog jezika, ali to je borba, ima takvih mjesta gdje samo stariji govore hrvatski jezik. Hvala bogu i prijašnji biskup je nastojao djelovati tako da je postavio svećenike u sela i oni su nastojali na narodnosnom jeziku tamo gdje je trebalo imati obrede. Mislim da ima mogućnosti i na drugim poljima, npr. kod škola, u kojima se njeguje narodnosni jezik, ja apsolutno stojim uz to, tražim dobru suradnju sa susjednim hrvatskim biskupima, to se već i uspostavilo, tražim dobru suradnju s predstavnicima hrvatske države. Nadam se boljemu pošto Hrvatska postane punopravnom članicom Europske Unije, nadam se da će to pridonijeti suradnji između zajednica i župa, pogotovo ako će biti lakši promet preko granice, moći ćemo jedan drugom pomoći u bogoslužju, pa zašto ne bi.

– Početkom godine čuli smo i preko medija kako će Pečuška biskupija preuzeti određene škole. Imamo saznanja kako Vam se s istom molbom obratila, nakon odluke zastupničkog tijela sela Martinaca, i tamošnja Mjesna samouprava sa željom da Pečuška biskupija preuzme u održavanje martinačku školu.

– Da, obratili su se Biskupiji s takvom molbom, ali, nažalost, ne možemo preuzeti martinačku školu premda bi to bilo jako važno upravo zbog hrvatskoga jezika. Imamo mogućnosti preuzeti tek mali broj škola, jer unatoč vijestima u medijima to za Biskupiju znači i veliki materijalni teret. Ne možemo tako mnogo činiti. Ako će i nadalje ostati ta mogućnost, to sam rekao i drugima koji su nam se obratili sa sličnom molbom, bilo da su u pitanju male ili velike škole, ako zakonski okviri i materijalne mogućnosti dopuštaju, rado ćemo započeti pregovore o tome, ali sada ne možemo o tome razmišljati.

– Unutar Biskupije koliko ima svećenika koji govore hrvatski jezik i mogu misiti na hrvatskom jeziku?

– Devet ih je, odnosno devetorica govore hrvatski jezik, ali ima više njih koji znaju održati bogoslužje na hrvatskom jeziku. To je baš minimalan broj. Pokušam i ja pratiti tekstove liturgije i pjesama na hrvatskome jeziku kada sudjelujem misama u naseljima s hrvatskim življem.

– Nedavno je bilo veliko, četvrto hodočašće iz Pečuha u Đud koje ste vi osobno predvodili, 12. svibnja, 3. lipnja bilo je hrvatsko proštenje u Đudu, iduće će se godine slaviti važna obljetnica, 300 godina kipa Judske Gospe. Kako se Biskupija priprema za proslavu?

– Javio sam se đakovačkom biskupu u svezi s tim. Spomenuo sam taj naš veliki blagdan. Nadbiskup Srakić je obećao nazočiti na proslavi, a i ja sam pozvan na blagdan Sv. Stjepana. Naravno, u Đud srdačno očekujemo hodočasnike iz Hrvatske, zna se da je Đud uvijek bio hodočasno mjesto triju naroda, a to želimo da i nadalje tako ostane. I ove se godine nekoliko vjernika obuklo u narodnu nošnju, bilo je mađarskih, hrvatskih i švapskih vjernika u narodnim nošnjama. Bilo je prekrasno.

– Bi li se moglo provesti da neki mladi svećenici uče u Hrvatskoj?

– Tu mogućnost nam je otvorio nadbiskup, i ja tražim takvu osobu, koja bi rado otišla, ali isto tako je i kardinal Bozanić predložio tu mogućnost. Mislim kako je to moguće ostvariti.

Branka Pavić Blažetin

Završna konferencija projekta IPA „Most prijateljstva” Gradina–Lukovišće

U lukoviškoj se osnovnoj školi 28. lipnja održala završna konferencija projekta IPA „Most prijateljstva” Gradina–Lukovišće. U svojem uvodnom govoru ravnateljica škole Nora Varga-Kečkeš prikazom fotosnimaka sažela je sve događaje od planova pisanja projekta do organizacije završne konferencije. Istaknula je da su obrazovno-odgojni ciljevi vrlo uspješno obavljani tijekom ostvarenja. Zahvaljujući bogatim programima i druženjima, djeca su uživala u uporabi materinskog jezika u matičnim zemljama. Prijateljstva i jezične vježbe i dan-danas djelatno funkcioniraju na internetu. Zahvalne je riječi uputila načelniku i članovima samouprave u Lukovišću za novčanu potporu za novi školski jezični laboratorij i za hrvatsko-mađarske rječnike.

Ravnatelj Osnovne škole u Gradini g. Slavko Tuk također je predstavio projekt u kronološkom redu. Zahvalio je županijskom uredu Virovitičko-podravske županije na materijalnoj pomoći i agenciji Vidra za čitav njihov rad u projektu. Posebno se obratio četirima učiteljima (Đurđa Šimić, Ivica Čuljak, Biserka Brantner-Kolarić i Tomislav Bunjevac) koji su bili pratitelji dječjih skupina te prevoditeljici Anici Popović-Biczak i svim ostalim pomoćnicima. Kao treći govornik ravnatelj ustanove DKKI g. György Rüll izrazio je svoju zahvalnost dvjema školama na uspješnom radu i govorio o dosadašnjim i budućim svečvršćim vezama Hrvatske i Mađarske na svim područjima. Nakraju nazočne je pozdravio g. Ištvan Seleši, predsjednik Saveza Mađara u Virovitičko-podravskoj županiji. Pošto je ravnateljica Nora Varga-Kečkeš zatvorila konferenciju, slijedio je zajednički svečani objed.

Tomislav Bunjevac

SELURINCE – Na 19. međunarodnom poljoprivrednom sajmu «Gazdanapok» u Selurincu, 10–12. kolovoza 2012. godine, temeljem Sporazuma o suradnji ŽK Virovitica i pečuškoga Baranjskog županijskog poduzetničkog središta, u organizaciji i provedbi ŽK Virovitica, izlagat će na osnovi uzajamnosti (Mađari izlažu na sajmu «Viroexpo» u Virovitici i «Agro arca» u Slatini), deset tvrtki iz Virovitičko-podravske županije i jedna tvrtka s područja grada Zagreba. Iz Virovitičko-podravske županije, osim izlagača, sajam će posjetiti izaslanstvo koje će predvoditi Milan Vandura, tajnik ŽK Virovitica, sa suradnicima i gospodarstvenicima.

Dan Plajgora

Na putu do Bellovicheve kapele

Mjesna i Hrvatska samouprava Plajgora skupa su pozvale sve zainteresirane na Dan sela s hrvatskom mašom, folklornim festivalom i dragimi gosti iz stare domovine. Kako je rekao seoski načelnik Vince Hergović, svetačna nedilja se je 17. junija, odvijala po prethodnom planu. Stanovništvo ovoga maloga naselja se je toga ujutro skupa otpravilo piše do Bellovicheve kapele, kade je Štefan Dumović služio svetu mašu. Pri maši se je prikazao kalež i one crikvene relikvije ke su najdene u Meršićevom stanu. S tom zgradom, ka se nalazi u središću sela sami domaćini imaju velike plane. Naimе, ovde bi se oblikovao Hrvatski kulturno-dokumentarni i umjetnički centar sa svakidašnjom izložbom. Po Hergovićevoj izjavi, ov stan bi mogao biti živa prilika i mjesto za stalne hrvatske susrete u budućnosti. Po dugoljetnoj tradiciji pod šatorom su svi zajedno objedovali i u pola tri se je začeo folklorni program. Goste su pozdravili parlamentarni zastupnik Tamás Báthty i predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, Štefan Krizmanić ter Vince Hergović, kot poglavar Plajgora. U programu su nastupali HKD Čakavci, tamburaši i pjevački zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana. Člani KUD-a iz Koprivničkih Bregov jur domom dojdju u Plajgor, i ovput nisu „dužni“ ostali, oduševili su svojim jačanjem vrlo publiku. Selčani su se za programom zabavljali kasno do noći, zahvaljujući Mati Berzlanoviću na izabranoj muziki na cedejka.

-Tih-
Foto: Vince Hergović

Mišani pjevački zbor iz Koprivničkih Bregov

Željezanski biskup dr. Egidije Živković u Petrovom Selu

Nepozabljiv molitveni dan u crikvi Sv. Petra i Pavla

Molitveni dan je održan 25. junija, u pondiljak, u petrovskoj crikvi posvećenoj Sv. Petru i Pavlu, a što je ov dan činio još zvanarednijim to je bio pohod petroviske fare željezanskoga biskupa dr. Egidije Živkovića i svetačno mašno slavlje kojega je on peljao. Hrvatski biskup iz Austrije u marcijušu je sudjelovao na proslavi 200. obljetnice bizonjske crikve, dan prlje petroviskoga posjeta je došao u Koljnof po mladomašni blagoslov, a koliko nam je poznato, Koljnofci ga očekuju i na blagoslavljanje obnovljene Hodočasne crikve.

Časnoga gosta iz Željezna dočekao je mjesni farnik Tamás Várhelyi

Namoknule su petroviske ulice toga pondiljka, međjutim navečer do 18 uri vjetar i sunce su daleko potirali škurinu, znamda se je to moglo zahvaliti i neprestalnim molitvam toga dana, a isto tako i dolasku časnoga gosta. Petroviščani s velikim veseljem u srcu, i u još većem broju su dočekali u vanjskoj crikvi, znamda prvoga hrvatskoga biskupa iz Austrije, dr. Egidija Živkovića ki je došao med nas Petroviščane i sa smihom na licu pozdravio na pragu cintira petroviskoga gospona Tamása Várhelyia, zastupnike farske općine ter braća-duhovnike iz Ugarske i Austrije. Za svečanim dolaskom u crikvu i uvodnom jačkom su Ana Zorica Timar i Laura Papp, školarice mjesne Dvojezične škole, s pjesmicom na materinskom jeziku pozdravile duhovnoga oca, a zatim se je obrnuo visokopoštovanomu gostu Imre Filipović, predsjednik farske općine, sa slijedećimi riči: – *S velikom ljubavom Vas pozdravljam u Petrovom Selu ne nek kot biskupa iz Željeznoga, nego kot i Hrvata, kad mi mislimo da Vi niste nek željezanski, nego maru i naš biskup. Kot vidite na oltaru je Rimski misal, u ruka naših ljudi je molitvenik Kruh nebeski ke je tiskala vaša biskupija. Da se još po hrvatski pomina- mo zato hvala svim onim duhovnikom ki su ovde Božju rič glasil. Vjera i crikva su obdržali hrvatsku rič, ne nek ovde nego i u tudjini. Na ulazu crikve imamo jednu spomen-tablu kade su svi farniki popišeni ki su ovde služili od Čembe sve do Vulkapodrštofa. Veseli nas da iz Petrovoga Sela tri svećeniki su služili i*

služu u vašoj biskupiji. Imre Filipović u svojem govoru je još naglasio, kako su u okolici Petrovoga Sela brojna hrvatska naselja propala. Na ovom hrvatskom otoku se još kako-tako držu Narda, Gornji Četar, Hrvatske Šice i naše selo, zato je željezanskoga biskupa i posebno prosio da si zame u molitvu i obrambu stanovništvo spomenutih sel da „ostanemo i nadalje pravi vjerniki i vjerni Hrvati“. Biskup mons. dr. Egidije Živković se je potom obratio vjernikom sa slijedećimi riči: – *Od srca vas pozdravljam i veselim se da po dugom-dugom času smim ovde danas na vaš molitveni dan biti u vašem lipom Petrovom Selu. Dugo-dugo su me zvali skoro ljetodan je duralo, dokle sam mogao ov poziv primiti i tim srdačnije i tim veselije sam došao da s vami proslavim danas ov dan. Ja vas brojim našim faram naše biskupije, ar od vaše fare imali smo, imamo još dost duhovnih oceva, i kroz Celje smo jako usko povezani. I zato vi pripadate ne samo sambotelskoj biskupiji nego u srcu isto tako i našoj željezanskoj biskupiji. Danas jutro sam smio s vašim biskupom se pominati i njega pozdraviti i rekao je, mirno prođi tamo, to je tvoje kot i moje, to znači da je to jedan dio, jedna skupna skrb i briga. Željezanski biskup je izrazio svoju radost i zbog velikoga broja vjernikov na molitvenom danu, koji je negda veliki dan mogao biti u žitku svake fare, ali danas se zgublja. Molitveni dani, kako je rekao glavni celebrant maše, imaju i to posebno značenje da u vjeri združju, prik materinske riči pak*

ojačaju okupljene vjernike ter iz te skupščine svaki put se zame batrenje i snaga za preživljenje svakidašnjega žitka, u radosti i zadovoljstvu. Zato su u svetu mašu uključeni svi Petroviščani, bili živi u selu, ali bili raštrkani po svitu, misleći i na one ke teške muke trpu u bolesti, ali na naše drage pokojne ki počiva-

vu i slavite ovde sveti mašni aldov, poslušajte Božju rič i okripite se, a to činite kot kršćanska zajednica na našem lipom hrvatskom jeziku. Ki dojde simo, ki čuje Božju rič, ki se na ovom oltaru okripi, ojača ta se je zadužio. Ima nalog i zadaće da ide opet van u svit, onamo, kamo ga je Bog postavio da onde svi-doči za njega. Dojdite čudakrat i rado na svetu mašu, osebužno u nedilju, da ne bi pozabili Božju rič i Božje lice u našem svakidašnjem žitku, u kom si moramo obdržati našu vjeru, našu materinsku rič i našu lipu kulturu. Marljive ruke nisu samo da djelamo s njimi naš posao, nego su i zato da se sklopu na molitvu. Ovako ćete i čemo najbolje predati našu vjeru, jezik mladim, ki danas s nami svečuju. Oni su najbolja i najveća garancija da u vjeri i narodnosti ne omlahavimo, nego napredujemo i opet dalje živimo“ – je još rekao biskup dr. Egidije Živković na koncu svoje prodike. U skupnoj molitvi i jačenju

Na molitveni dan se je napunila crikva Sv. Petra i Pavla

ju u vječnoj sanji u susjednom cintiru. Uz biskupski uvod na hrvatskom jeziku čuli smo i pozdravne riči na ugarskom, kot i na nimškom jeziku. Mons. biskup Egidije Živković u prodiki ove svete maše je najpr donesao peldu maloga školara iz 1. razreda ki se je gorko zaplakao u školi jer je zabio kako izgleda njegova majka. Učitelj mu je mudro tanačio da neka brzo projde domom i pogleda majkino lice. To je jednom lipom peldom, prisposodobom simbolično predstavio duhovni otac u usporedbi naše vjere i naše veze s Bogom. „Molitveni dan ne daje nam ljudem pozabiti lice Božje. Dojdite rado simo u crik-

Dr. Egidije Živković za mašom se je rado pominao s vjerniki

našli su se brojni farniki, naš uzvišeni gost i vjerniki, sve dokle na kraju crikvenoga obreda Ana Škrapić-Timar, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, nije darovala u lipu zarizanu sliku crikve Sv. Petra i Pavla. Dušobrižnik svih sel u Pinčenoj dolini Tamás Várhelyi je zahvalio posjet dr. Egidije Živkovića ter je molio sve nazočne da pred crikvom još ostanemo malo skupa u daljnem druženju. Pred biskupskim blagoslovom časni gost je još jednoč zahvalio na gostoprimstvu i znova je pozvao narod k obdržanju vjere, materinske riči i bogate kulture ter navade, jer kako je rekao, onda će svi ovde živeći ljudi Hrvati, Nimci i Ugri imati sluha za međusobno razumivanje koje je i zalog europske budućnosti. Vjerniki petroviske fare sa zahvalnim srcem i posebnom radošću su se pominali i lipie riči izminuli s hrvatskim biskupom iz Željezna, ki je i svojim posjetom dokazao, u svojem roju vjernikov važni su mu i Gradišćanski Hrvati u zapadnoj Ugarskoj.

-th-

Ana Škrapić-Timar, predsjednica Hrvatske samouprave, je darovala u lipu zarizanu sliku petroviske crikve

Predstavljen Zbornik radova s Dana Balinta Vujkova

U segedinskoj je Gradskoj knjižnici u petak, 8. lipnja, predstavljen *Zbornik radova sa znanstveno-stručnih skupova održanih u Subotici od 2006. do 2010. u okviru Dana Balinta Vujkova dana hrvatske riječi i knjige*. Domaćini i poticatelji predstavljanja bili su članovi Hrvatsko-mađarske kulturne udruge „András Dugonics”, koju je utemeljila Hrvatska manjinska samouprava iz Segedina.

Predsjednik segedinske Hrvatske samouprave Dušan Marjanović, pozdravljajući goste, istaknuo je važnost ovakvog načina suradnje, predstavljanja knjiga i osoba koje povezuju države i ljude. Domaćini su s prigodnim programom upoznali publiku s Balintom Vujkovim, te njegovim pripovijetkama.

Predsjednica Organizacijskoga odbora Dana Balinta Vujkova i djelatnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Katarina Čeliković u kratkim je crtama prikazala desetogodišnju manifestaciju posvećenu najvećem sakupljaču i zapisivaču usmene narodne književnosti Balintu Vujkovu, te knjiško stvaranje koje je plod spomenutih *Dana Balinta Vujkova*. Posebno se osvrnula na dvije Vujkovljeve knjige koje sadrže tristotinjak pripovjedača Hrvata u Mađarskoj, *Cvjetovi mečave* i *Zlatni prag*, a koje su ispričali kazivači iz Salante, Tukulje, Bikića, Sentivana, Katolja, Aljmaša, Santova, Dušnoka, Andzabega, Umoka, Kačmara, Pogana, Birjana, Baje, Bačina, Martinaca, Udvara, Sukita, Umoka, Čavolja, Fancage, Šaroša, Kulinja, Mohača, Hrvatske Kemlje, Kozara, Olasa, Bizsonje, Gare, Novog Sela, Starina, Minjoroda, Vedešina, Potonje... U zaključku je istaknula kako je ovo prvi put da se Vujkovljevo djelo pred-

mene narodne književnosti Hrvata u Vojvodini, ali i u čitavom Podunavlju.

Sadržaj drugoga *Zbornika radova s Dana Balinta Vujkova, održanih od 2006. do 2009.*, predstavio je prof. Vladan Čutura govoreći kako se u njemu nalaze radovi s istoimene manifestacije od petih do devetih *Dana*.

„Znanstveni je skup mjesto godišnjeg susreta hrvatskih istraživača i znanstvenika iz nekoliko podunavskih zemalja (Austrija, Mađarska, Hrvatska i Srbija), kojima su u fokusu znanstvenog interesa različiti aspekti književnoga života i književna povijest podunavskih Hrvata, shodno tomu i u ovom *Zborniku* čitamo radove autora iz spomenutih četiriju država, tako da je i vrlo bitna značajka ovog *Zbornika* njegov međunarodni karakter od samog početka”. U njemu su (okvirno rečeno) dvije glavne teme kojima su se autori, sudionici skupa bavili, prva je tematizacija sakupljačkoga i književno-atorskog rada Balinta Vujkova u svim njegovim aspektima, a druga je bila zadana od strane organizatora (lirika, drama, književna periodika, narodna književnost itd.). Napomenuvši kako su iz Mađarske u stručnom skupu sudjelovali i svojim radovima zastupljeni u drugom *Zborniku* Stjepan Blažetin, Đuro Franković i Katja Bakija, Čutura je zaključio kako će „ovim drugim, kao i prvim zbornikom, Dani Balinta Vujkova, ostati trajno dokumentirani, a radovi sa skupova dostupni široj čitateljskoj javnosti”.

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice Tomislav Žigmanov, zadovoljan što se uspostavlja suradnja s Hrvatima u Segedinu na književnom planu, podsjetio je na položaj hrvatske zajednice u Vojvodini gdje donedavno nije postojala nijedna profe-

sionalna kulturna ustanova. Stoga su pothvati Hrvatske čitaonice, „kada imamo u vidu ozbiljno, sustavno bavljenje književnošću na interdisciplinarni način, više nego vrijedni. Napose treba imati u vidu rad u okviru Dana Balinta Vujkova na valorizaciji kako književne baštine, tako i suvremene književne produkcije. To je naime dio književnosti Hrvata u Vojvodini koji je najmanje razvijen, a naporima Hrvatske čitaonice on se uspješno uspostavlja i razvija, čega je dokaz i *Zbornik* koji se danas predstavlja.“

Predstavljanju u segedinskoj Gradskoj knjižnici, među ostalima, nazočile su Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, i Silvija Malnar, savjetnica u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti.

Vladan Čutura

„Naša ljubav je velika i trajna i prema najskromnijem duhovnom blagu koje smo uspjeli spasiti iz bure minulih stoljeća”, zapisao je Balint Vujkov u svom opsežnom predgovoru u knjizi *Cvjetovi mečave*, u kojoj su objavljene hrvatske narodne pripovijetke iz Mađarske, Rumunjske, Austrije i (tadašnje) Čehoslovačke.

„Čovjek je samo dotle samosvojna ličnost dok poznaje svoj jezik. Zdanja nestaju u ruševinama, živa bića se pretvaraju u prah, godina odnosi plodove unepovrat – jedino riječ ostaje, prenosi se s pokoljenja na pokoljenje snagom neuništivog spomenika, njen iskonski bitak odolijeva svim strujama dotrajavanja, reinkarnirajući se novim rezonanama, sjajem, treperenjem i ozvučenjem nazočnih epoha i sredina. Taj vječiti spomenik narod kleše i u obliku pripovijetke kao jednom od oplemenjenih skladova” (*Cvjetovi mečave*).

stavlja u Segedinu i izrazila nadu „da ćemo se ove godine, u stoljetnici Vujkovljeva rođenja, pozabaviti i ovim pripovijetkama na stručan način, u čemu se nadamo pomoći Hrvata iz Mađarske“. Katarina Čeliković, priređivačica *Zbornika*, darovala je segedinskoj knjižnici dva *Zbornika radova* te druga izdanja Hrvatske čitaonice kako bi se i tamošnji čitatelji upoznali s bogatom zaostavštinom Balinta Vujkova, najvećeg sakupljača i zapisivača us-

Trenutak za pjesmu

Toma Podrug

Hrvatski narod

Od mora pa do vrha kopna

Dug je val hrvatskoga naroda
Čija moć grozdi vinograde
Zrni pšenična polja

Nebeski mu sat
Svijetli vrijeme

Kamen koji danas kleše
Oblik je
s kojim će sutra svoje poduprijeti
Da ga prepoznaju
Usred bitke
U koju je ubačen

Predstavljanje zbornika radova „Kao narod s narodom...”

(Slijeva) Csaba Kiss Gy., Jasna Turkalj,
Dinko Šokčević i Pál Fodor

Institut za povijest Centra za humanističke znanosti Mađarske akademije znanosti, Hrvatska samouprava grada Budimpešte te Hrvatska samouprava V. okruga 15. lipnja, zajednički su priredili predstavljanje dvojezičnog zbornika radova Konferencije u spomen 140. obljetnice Hrvatsko-ugarske nagodbe, 2008. godine u Budimpešti naslova „Kao narod s narodom...”. Nazočne je pozdravio v. d. glavnog ravnatelja Centra za humanističke znanosti Mađarske akademije znanosti Pál Fodor, o zborniku su govorili povjesničar književnosti Csaba Kiss Gy. i urednik izdanja Dinko Šokčević, a djelatnost Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu u kratkim crtama predstavila je ravnateljica Jasna Turkalj. Unatoč osamstoljetnom suživotu dvaju naroda, građani Hrvatske i Mađarske malo ili uopće ne poznaju povijest susjedne države. Nažalost, i suradnja između povjesničara iz Hrvatske i Mađarske postoji na osobnim kontaktima. Stoga svečanost je svaka konferencija ili predstavljanje izdanja nastalih u duhu zajedničke povijesti. Predstavljanje zbornika bila je ujedno i prigoda da se suradnja Instituta za povijest Centra za humanističke znanosti Mađarske akademije znanosti i Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu postavi na višu razinu, da se uspostavi sustavna suradnja u sklopu koje će se zajednički prirediti konferencije i objelodaniti izdanja. Ali to i ne znači da će o brojnim temama zajedničke povijesti uvijek imati isto mišlje-

nje jer povijest je ipak interpretativna znanost, ali to ne sprečava da dvije ustanove uspješno surađuju.

„Naslov zbornika posudio sam iz proglasa Ferenc Deáka hrvatskome narodu kojim je htio pospješiti nastanak nagodbe među Hrvatima i Mađarima, a za njegovo razumijevanje treba

znati da se među političarima dvaju naroda prije 1848. godine vodila oštra rasprava, postoji li unutar zemalja Krune Svetoga Stjepana samo jedna politička nacija (mađarska), ili se i Hrvati mogu priznati samostalnom, s Mađarima ravnopravnom političkom nacijom. Deákove su riječi bile priznanje načela postojanja dviju nacija i stvorile temelj za Hrvatsko-ugarsku nagodbu 1868. godine“ – piše među ostalim u uvodniku zbornika urednik Dinko Šokčević. Dvojezični zbornik radova „Kao narod s narodom” na 214 stranica donosi ova predavanja – Stjepan Matković: Hrvatska historiografija o Hrvatsko-ugarskoj nagodbi (1868): u povodu 140. obljetnice; Jasna Turkalj: Reakcije hrvatskih oporbenih političkih stranaka na novu nagodbenu stvarnost (1869–1871); Dalibor Čepulo–Mirela Krešić: Hrvatsko-ugarska nagodba: institucije i stvarnost (1869–1871); Imre Röss: Neformalni čimbenici u sustavu vladavine ugarsko-hrvatske vlade u vrijeme dualizma; Mariann Nagy: Hrvatsko gospodarstvo prije Nagodbe; Dinko Šokčević: Mogućnosti i planovi na nagodbu Mađara i Hrvata. Mađarsko-hrvatski (i jugoslavenski) odnosi i nacrti za rješenje njihovih državnopravnih odnosa u publicistici Oszkára Jászia i Józsefa Bajze u razdoblju između 1913. i 1918/1919. godine. Recenzenti izdanja jesu: dr. sc. Vlasta Švoger i dr. sc. Árpád Hornyár, izdavač je zbornika Croatica d. o. o.

k. g.

Bogatstvo...

SALANTA, STRIZIVOJNA – Prijateljstvo ta dva naselja traje gotovo dva desetljeća. U povodu Dana Općine Strizivojna i blagdana Svetog Ladislava u Strizivojni je 26. lipnja slavljima nazočilo izaslanstvo salantskoga seoskog poglavarstva, na čelu sa zastupnikom mjesne samouprave i predsjednikom tamošnje Hrvatske samouprave Mijom Štandovom.

Ovu sliku nam je poslao glavni urednik Hrvatskih novin, Petar Tyran iz Austrije, s gradišćanskom aktualnošću iz Ugarske. Naime, na hrvatskom pop-rock festivalu u Filežu 16. junija, u subotu nastupala je hrvatska pjevačica Vanna (Ivana Vrdoljak) a s njom skupa Gibonijevu jačku je otpjevala Undanka Sabina Balog, pjevačica petroviskoga zabavnoga benda Pinkica.

Najbolji učenici i športaš školske godine 2011/2012. u Serdahelu

Serdahelska Osnovna škola Katarine Zrinski školske godine 1999/2000. utemeljila je nagradu „Učenik godine” i „Sportaš godine”. Priznanje se dodjeljuje onim učenicima koji imaju odlične rezultate u učenju, uzorno im je vladanje i najuspješniji su u raznim natjecanjima. Priznanje „Učenik godine” u školskoj godini 2011/2012. pripalo je učenicima 8. razreda Dalmi Vuk, Blažu Balažinu i Viktoru Balažinu, a priznanje „Sportaš godine” Benceu Jalšku.

Učenici godine: Viktor i Blaž Balažin te Dalma Vuk

Dalma Vuk je na Državnome matematičkom natjecanju „Tamas Varga” osvojila 4. mjesto, na TIT županijskome matematičkom natjecanju 3. mjesto, na Državnom natjecanju iz hrvatskoga jezika 4. mjesto, na regionalnom kvizu „Tko je bio Stipan Blažetin” 1. mjesto, nagrađena je na likovnom natječaju „Sreća u tvojim očima”, sudjelovala je na raznim natjecanjima iz mađarskog i engleskog jezika.

Blaž Balažin je na TIT natjecanju iz astronomije osvojio 1. mjesto, na županijskom natjecanju iz informatike 2. mjesto, na Državnom natjecanju iz hrvatskoga jezika 5. mjesto, nagrađen je na likovnom natječaju „Sreća u tvojim očima” i uspješno je sudjelovao na raznim županijskim natjecanjima iz matematike, engleskoga jezika, na Državnom natjecanju iz hrvatskoga jezika, i na drugima.

Viktor Balažin je na TIT natjecanju iz astronomije osvojio 2. mjesto, na županijskom natjecanju iz informatike 4. mjesto, na Državnom

natjecanju iz hrvatskoga jezika 6. mjesto, nagrađen je na likovnom natječaju „Sreća u tvojim očima” i uspješno je sudjelovao na raznim županijskim natjecanjima iz matematike, engleskoga jezika i zaštite okoliša.

Bence Jalšek tijekom cijele školske godine isticao se svojom aktivnošću na polju športa. Bio je član županijske momčadi malog nogometa malih osnovnih škola, u kojem je uzorno igrao. S višegodišnjom redovitom aktivnošću bio je uzor i svojim vršnjacima.

Športaš godine
Bence Jalšek

Beta

XII. Glazbeni i folklorni tabor u Sumartonu

Čim stigne ljeto, u sumartonskome kulturnom domu okupljaju se svirači i plesači kako bi tjedan dana ustrajno učili nove pjesme i plesove. Nakon završetka školske godine, od 18. do 22. lipnja u Sumartonu je priređen Glazbeni i folklorni tabor s poznatim sadržajima. Voditelj Tabora je bio Žolt Trojko, nastavnik glazbene umjetnosti. U Taboru je sudjelovalo gotovo trideset učenika od prvog razreda osnovne škole do srednjoškolaca.

Kulturno-umjetničko društvo Sumarton djeluje već više od petnaest godina, a ove godine dvanaesti put organizira Glazbeni tabor. Čini to zato da odgaja podmladak i na tamburaškom i na folklornom polju. U tome mnogo pomažu i sati tamburice u okviru nastave u mjesnoj osnovnoj školi, odnosno u okviru kulturnog društva, ali se Tabor izraženije pozabavi glazbenom i folklornom tradicijom Hrvata u Mađarskoj. U Taboru je uvijek veselije, skupa su razni naraštaji, nema obveze učenja, skupa se ide na izlet, probe su slobodnije. Za glazbene sadržaje odgovoran je bio Žolt Trojko, za folklor Andreja Fehervari, a za ručne radove Tünde Kuzma. Tamburaši su radili u tri skupine, u najmanjoj su bili svirači nižih razreda, zatim svirači viših razreda, odnosno Tamburaški sastav „Kajkavska ruža”. S pomoću nastavnika naučene su nove pučke i zabavne pjesme, te razna kola za plesače.

Učenje folklora ovaj put je bilo posvećeno plesovima šokačkih Hrvata u Mađarskoj, te bušarskom običaju, a mali plesači naučili su i jedan mađarski ples iz Kalače. Andreja Fehervari, voditeljica malih plesača, odnosno mladih, smatra važnim da sudionici Tabora upoznaju plesove naših regija, pa im je ove godine željela predstaviti poletne korake šokačkih kola. Naučena je koreografija šokačkih plesova. U radionicama za ručni rad članice pjevačkoga zbora izrađivale su šokačke vezove za muške košulje, tako su na programu mogle predstaviti ples u šokačkoj nošnji. Na kraju Glazbenog tabora, po običaju, uvijek se priređuje gala program na koji stižu roditelji kako bi uživali u izvedbama svoje djece.

Na programu Joža Đuric, predsjednik KUD-a, zahvalio je voditeljima pojedinih skupina i svima onima koji su pomogli da se Tabor ostvari. Okupljeni su oduševljeno gledali izvedbe djece, čudili se koliko su novih pjesama i plesova uspješno naučiti za to kratko vrijeme. Bilo je solopjevanja, recitacije, bušarskih igara iz Mohača, šokačkih plesova i mnogo tamburaške glazbe.

Beta

Prvi državni susret narodnosnih plesačnica u Mohaču, u organizaciji KUD-a „Zora”

Sadržajni programi za sve naraštaje i „tulum do posljednjeg daha”

U organizaciji KUD-a „Zora”, 9. lipnja 2012. u Mohaču je održan cjelodnevni Državni susret narodnosnih plesačnica, koji je upriličen u gradskoj Športskoj dvorani.

Budući da susret, na koji su pozvali sve zainteresirane ljubitelje „južnoslavenskih” plesova i glazbe, nije mogao biti održan u svibnju, jer dvorana nije bila slobodna, on je odgođen i organiziran početkom lipnja. Kako nam uz ostalo reče voditelj Stipan Daražac, Državni je susret, zapravo, organiziran u povodu obilježavanja 10. obljetnice plesačnice KUD-a „Zora”.

„Prvo smo razmišljali o tome da organiziramo veliku plesačnicu s četiri orkestra na otvorenom na središnjem gradskom trgu. Zapravo, u Budimpešti održani državni susret mađarskih plesačnica potaknuo nas je da na jugu Mađarske organiziramo Državni susret narodnosnih plesačnica u Mohaču. U prvom pokušaju organizirali smo susret južnoslavenskih plesačnica, koji ubuduće planiramo proširiti na općenarodnosni susret na kojem će se okupiti i mađarski sudionici, i druge narodnosti u Mađarskoj, ali u prvom redu zadržat ćemo južnoslavenski karakter, s hrvatskom, srpskom i makedonskom plesačnicom” – reče Daražac.

Unatoč priličnoj prijednevnoj nezainteresiranosti, popodnevni i večernji program ispunio je očekivanja, te su organizatori izrazili zadovoljstvo s ostvarenim, u nadi da će ubuduće biti još uspješniji.

Prijepodnevni program organiziran je za djecu, a plesačnicu za djecu vodili su Beata Janković (Mohač), koja je poučavala mohačke šokačke plesove, Kristifor Brcan (Deska) srpske, a Stipan Puškaš (Baja) bunjevačko-hrvatske plesove, i to u pratnji mohačkog „Orašja” i bajskog „Čabara”. Prijepodnevna plesačnica obogaćena je predstavljanjem „male” i „velike” skupine Dječjega plesnog društva Šokačke čitaonice.

Popodne je upriličeno poučavanje plesova za sve naraštaje, koje su vodili Stipan Daražac, poučavajući mohačke šokačko-hrvatske, Vesna Velin makedonske, Stipan Puškaš bunjevačko-hrvatske, Andor Vég podravске i bošnjačko-hrvatske plesove, a u pratnji Orkestra „Vizin” iz Pečuha, Orkestra „Poklade” iz Mohača i Orkestra „Čabar” iz Baje. Kristifor Brcan iz Deske poučavao je srpske plesove.

Istodobno od 16 sati u predvorju športske dvorane upriličeni su koncerti, glazbene folk-birtije četiriju orkestara sudionika, a među popratnim sadržajima organizirani su izložba

i sajam narodnih obrtnika (drvorezbara, obrtnika tekstila, kožara, keramičara i drugih), odnosno rukotvorina (tkanina, nošnje i drugih), koji su suvišnu nošnju i predmete nudili za prodaju i razmjenu.

U večernjim satima Susret je otvorila mohačka dogradonačelni-

ca, a s dvije koreografije predstavila se domaća „Zora”, u pratnji Orkestra „Poklade”.

Prema prijašnjim najavama organizatori su očekivali tristotinjak posjetitelja iz Baje, Segedina, Budimpešte, Pečuha, i gotovo svih okolnih naselja, ali i goste iz Hrvatske i Srbije. Od 22 sata počeo je „tulum do posljednjeg daha” koji je potrajao do zore, a svirali su „Čabar”, „Orašje”, „Vizin” i „Poklade”. Kako nam reče Stipan

Daražac, prodano je 430 ulaznica. Nažalost, neki su odustali u posljednji trenutak zbog nevremena koje se u predvečernjim satima obušilo na pojedine regije. Sve u svemu, prvi susret narodnosnih plesačnica ocijenio je uspješnim naglašujući kako su dobili poticaj za nastavak. Ujedno poziva sve sudionike da svojim primjedbama i prijedlozima, uz odgovarajuće izmjene programa, pridonesu još uspješnijem druženju, drugom susretu narodnosnih plesačnica.

Dodajmo kako je jedno od triju hrvatskih folklornih društava koja djeluju u Mohaču, Kulturno-umjetničko društvo „Zora” utemeljeno prije 23 godine, a danas broji šezdesetak članova, od 12 do 45 godina. Kako nam reče Stipan Daražac, nekada su imali osamdesetak članova, ali su mnogi od njih, trbuhom za kruhom, otišli u inozemstvo. Uz redovite probe i nastupe, društvo mjesečnom redovitošću, svakog prvog petka, priređuje plesačnicu u Domu „Duna”, s početkom u 20 sati.

S. B.

Stručni posjet lukoviških nastavnika subotičkoj gimnaziji

Dana 20. lipnja nastavnici lukoviške osnovne škole, uz vodstvo ravnateljice Nore Varga-Kečkeš, gostovali su u subotičkoj Gimnaziji «Svetozar Marković». Cilj je susreta bio da se upozna kako djeluje trojezična škola u inozemstvu. Ispred ulaza škole građene 1795. g. izaslanstvo je dočekala ravnateljica Snežana Živić i profesor zemljopisa Zoran Nagel. U gimnaziji danas nastava teče na tri jezika. Na svakoj godini imaju po jedan razred s hrvatskom, a dva razreda s mađarskom dvojezičnom nastavom. Ustanovu pohada oko tisuću učenika. Ravnateljica Živić predstavila je bogatu školsku knjižnicu i sve stručne učionice.

Kolege iz Lukovišća imale su mogućnost posjetiti sat glazbene i medijske kulture. Subotica je rodni grad velikoga mađarskog pjesnika Dezsőa Kosztolányia i njegova bratića, poznatog književnika Géze Csátha. Pjesnikov otac, Ágoston Kosztolányi, bio je ravnatelj upravo ove gimnazije prije Prvoga svjetskog rata, a i sam pjesnik je upisao ovu gimnaziju g. 1899, ali je maturirao u Segedinu. U spomen glasovitoga pjesnika profesori i učenici mađarskog jezika priredili su malu muzejsku sobu u kojoj možemo vidjeti različite slike i rukopise. U zgradi gimnazije živjela je obitelj Kosztolányi, a blizu nje se nalazi i rodna kuća Géze Csátha. Stručni program završio se obilaskom Subotice.

Tomislav Bunjevac

KANIŽA – U tome pomurskom gradu, u okviru europskog projekta BOSH, sastali su se predstavnici raznih organizacija za razvoj gospodarstva s obje strane granice. Cilj je projekta stvaranje novih poslovnih veza između malih i srednjih poduzeća koja su u potrazi za suradnjom na tržištima susjednih zemalja, što omogućuje izgradnju konkurentnog i uravnoteženog tržišta, njegovo uspješno i učinkovito djelovanje te potiče rast i razvoj prekogranične regije. Voditelj je projekta Koprivnica, a partner s mađarske strane Kaniža. Na nedavnom forumu sastali su se predstavnici gospodarskih komora, razvojne agencije, da razgovaraju o budućoj suradnji.

Tamburaški kamp kaniške Hrvatske samouprave

Već treći put kaniška Hrvatska samouprava organizira Tamburaški i zavičajni tabor za pomursku djecu. Ovaj put tabor se odvijao u okviru europskog projekta KaČa (Kaniža–Čakovec) za kulturnu suradnju između prijateljskih gradova u kojem je narodnosna samouprava pridruženi partner. Naziv tabora bio je Tamburaški kamp, naime najviše se vježbala tamburica, no bilo je i drugih sadržaja. Iz Kaniže, Kerestura, Sumartona i Sepetnika okupilo se 42 učenika da od 25. lipnja do 1. srpnja uživaju u hrvatskim kulturnim sadržajima.

Za kanišku odnosno sepetničku djecu velik je doživljaj tabor koji je prožet hrvatskom kulturom, ona nemaju mogućnost učiti hrvatski jezik i kulturu u odgojno-obrazovnim ustanovama, naime u pomurskome gradu nema nijedna osnovna škola u kojoj bi se predavao hrvatski jezik, a u Sepetniku jezik se uči u okviru kružoka tjedno samo jedan sat. Kako nam reče predsjednica Hrvatske samouprave Marija Vargović, cilj kaniškog tabo-

Program za roditelje

Izradba cimera s Biserkom Kiš

ra, koji je smješten u Serdahelu, u „srcu“ hrvatske Pomurske regije, u Fedakovoj kuriji, upravo je to da se toj djeci predstavi ljepota i bogatstvo hrvatske kulture, da se malo uči hrvatski jezik, te da se djeca hrvatskog podrijetla međusobno druže.

Sudionici tabora bili su različitih naraštaja. Kako se nitko ne bi dosađivao, pobrinuli su se članovi samouprave: Žužana Fekete je podučavala hrvatski jezik kroz razne križaljke, igrice, Magdalena Havaši narodni ples i hrvatske popijevke, Žolt Prosenjak, dopredsjednik, teoriju glazbe i solfeđo za tamburaše, a Marija Vargović je skrblila o svim organizacijskim poslovima, te predavala o Hrvatskoj. Tijekom cijeloga tjedna tamburaši su vježbali sa Žoltom Trojkom, a kaniški će tamburaši nastaviti još tjedan dana vježbati sa stručnjakom Borisom Novakom iz Hrvatske. Tijekom tabora održane su i vrlo vrijedne radionice. Biserka

Kiš, predsjednica pustarske Hrvatske samouprave, prikazala je izradbu cimera, nekadašnjih ukrasa pomurskih svatova, a Edita Herman predstavila je lončarstvo. Djeca su isprobala svoju vještinu u izradbi zdjela. Stjepan Horvat, uzgajivač konja, predavao je o konjima, o lipincima odnosno o uzgoju međimurskih konja.

Zahvaljujući europskom projektu, u okviru programa kupljeno je pet glazbala za

kaniški tamburaški orkestar. Posljednjeg dana tabor su posjetili i roditelji sudionika kojima je predstavljen mali kulturni program, sviranje novonaučenih pjesama, plesova, prikazana je izložba ručnih radova.

Tabor je potpomogla i Hrvatska samouprava Zalske županije.

Beta

Vježba na tamburici

Koljnofski školski tabor s temom Hrvatska

Kad je pred četrnaestimi ljeti prvi put organizirao koljnofski školski tabor, bivši ravnatelj dotične škole, Franjo Pajrić, sigurno nije mislio na to da će ovo „mjesno ljetovanje“ uz hrvatski jezik, tambure i različite igre doživjeti toliko ljet i postati tako popularno med dicom. Niti jedno ljetno nije bilo pod upitnikom, hoće li mjesni učiteljski zbor za svoje učenike u šareni djelatni grupa pripremiti jednotajedni program od doživljaja. Ljetos, od 18. do 23. junija za neke školare dospile su ferije, ali u nekom drugom smislu. Naime, već od četrdeset najavljenikov je i dalje pohadjalo školu pak se zabavljajući učilo ter učeći se zabavljalo.

Gdo ne bi bio gizdav na ove lipe slike

Na sredini tajedna mučno je vruće jur rano ujutro, još se proširuje tamburaška glazba na katu koljnofske škole. Ta mužička sjena se dovličie i do najmanjega kuta ove zgrade. U dvi grupa teče vježbanje na ovom instrumentu. Manje školare pelja učiteljica, Undanka Sabina Balog, a med zrelijimi tamburaši učiteljica Inga Klemenšić dirigira ritam. – *Ovo je jedan rezultat naše škole u koj od 1. razreda upoznaju dica gradišćanskohrvatske jačke, tako imaju motivaciju ča čuju to znadu i igrati. Jako dobre kontakte imamo s Buševcem, kamo često i otputujemo tako da naši školari znadu kamo slišu i isto tako znadu da su oni potomci Hrvatov ovde u Gradišću. Moram reći da je tambura i dobar predmet da se i u jezičnom pogledu usavršavaju i napreduju naša dica – veli mjesna školnikovica hrvatskoga jezika i tamburanja Ingrid Klemenšić, od koje doznajemo još da kroz cijelo ljetu u 4. razredu tajedno jednu uru imaju učeniki za upoznavanje tambure. Od 5. razreda talentiraniji svirači moru se javiti dodatno i sa člani Koljnofskih tamburašev, pod peljanjem Geze Völgyija ml. Ov tajedan tamburaši i onako imaju puno ruke djela, jer sviraju samostalno hrvatsku mašu u Koljnofu, a u četvrtak i mašu pri posjetu štatue Putujuće Celjanske Madone u Stinjaki. Pri drugi djelaonica se stalno minjaju dica. U dramskoj sekciji u školskoj auli Katica Mohoš upelja taboraše u lipotu*

Zrelije tamburaše su dočekali ta tajedan i crikveni nastupi

hrvatskoga izražajnoga govora, a pripravljaju se i na veliki finale tabora, kade se predstavlja i mali skeč, ali igrokaz iz repertoara. Eržika Pajrić, umirovljena pedagoginja pozove na jačenje svoje mališane, a Edita Grubić je izmislila zanimljivo djelo. Iz krep-papiroša se žuljaju mali gomboci i s velikim naporom i strpljenjem se zgotavlja grb Zagreba i hrvatska ša-

Dica su se mogla upoznati i s kunom

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Hriehaza

hohnica, ke obavezno preporučujemo staviti u okvir. U doljnem jednom razredu druga dica farbaju. U misli hodaju na Jadranu pak namoljaju na ogromnoj slici, što su svega vidili tamo, ali kako moru izgledati preskrajni plavkasti vali. Još je jedna djelaonica kade se prik hrvatske kune i lipe se broju pinezi, nauču se nove riči, a kad je u žitku teško milovati kunu, ima ovde jedna preparirana životinja. Sve u svemu, opet je veselo u ovom školskom taboru, u kom, kako kaže i sama peljačica tabora ujedno i ravnateljica škole Agica Sarközi, vlada veselo raspoloženje, disciplina i dobra volja na sve strane. – *Ovo ljetno imamo temu Hrvatska, bavimo se hrvatskom himnom, poviješću, grbom, hrvatskimi velikani, geografijom, morjem, a uz ručno djelo dica se znaju naučiti i nove riči. Tabor je svaki put dosta dobro posjećen, posebno tamburaška sekcija je privlačna. Svako ljetno se vraća nam sigurno oko deset bivših školarov, pak na ta način potpomažu mladjim i skupa se vježbaju s dicom. Tako su mladiji sa starjimi povezani i prik mužike i svaki more čuti, kako kvalitetno igraju jur na svoji instrumenti. Otpodneva*

su bila rezervirana za slobodne programe, u seoskom muzeju prik pečenju slanin, na plaži u Austriji, na izletu u Borti i Stinjake ter zadnji dan pri gala programu – je potvrdila Agica Sarközi, ka je kasnije otpeljala trinaest dice i u veliki hrvatski tabor u Vlašiče.

-Tiho-

Baja

Sjednica Županijske hrvatske samouprave

Dana 18. lipnja u županijskom Domu narodnosti u Baji održana je redovita sjednica Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Sjednici, kojoj je predsjedao Joso Šibalin, nazočio je i dopredsjednik Županijske skupštine András Nyitrai. Bez veće rasprave Vijeće Županijske hrvatske samouprave jednoglasno je prihvatilo pismeni prijedlog Ugovora o suradnji s Bačko-kiškunskom samoupravom. Izrazivši nezadovoljstvo što u prijedlogu ugovora nema riječi ni o minimalnoj konkretnoj materijalnoj potpori, predsjednik Joso Šibalin uz ostalo je istaknuo kako su sva sredstva kojima raspolažu namijenjena za podupiranje kulturnih programa od širega značenja, izuzev putnih troškova, a za svoj rad nitko ne prima honorare. Na sjednici Županijske hrvatske samouprave bilo je riječi i o prijedlogu za dodjelu odličja Bačko-kiškunske županijske samouprave, a razmotreni su i aktualni odnosno programi koji će se organizirati tijekom ljeta.

Dvije narodnosne stipendije za Hrvate u školskoj godini 2012/2013.

Za 12 učenika narodnosnih srednjih škola dodijeljena je narodnosna stipendija; među kojima su dvije učenice naših hrvatskih gimnazija iz Budimpešte i Pečuha, Laura Tišlerić i Fani Gavaler.

Natječaj za narodnosnu stipendiju prvi put je objavilo Državno podtajništvo odgovorno za civilne i društvene veze pri Ministarstvu javne uprave i pravosuđa još lani za školsku godinu 2011/2012. Stipendiju mogu dobiti samo narodnosni učenici srednjih škola koje djeluju prema programu na materinskom jeziku ili prema dvojezičnom programu. Škole su mogle predlagati najviše dva učenika. Stipendija se dodjeljuje u iznosu mjesečno 60 tisuća forinti i glasi za posljednje dvije školske godine srednje škole. Pri odabiru stipendista uzimali su u obzir prosjek ocjena, aktivnost učenika u svojoj školi, odnosno u svojoj mjesnoj zajednici, socijalnu pozadinu i planove daljeg školovanja kandidata za stipendiju.

Ove se godine za stipendiju kandidiralo 23 učenika iz 12 ustanova. Prema odluci Zoltana Baloga, ministra humanih potencijala, odgovornog za narodnosnu politiku u školskoj godini 2012/2013, narodnosnu stipendiju će dobiti 12 učenika, među kojima su Laura Tišlerić, učenica budimpeštanske Hrvatske osnovne škole i gimnazije, i Marta Fani Gavaler, učenica pečuške Hrvatske osnovne škole i gimnazije Miroslava Krležu.

Hrvatski događaji u Kemlji

Obnavlja se Hrvatski klub. Pred zgradom Marija Nović-Štipković s načelnicom Kemlje, Zsuzsannom Balsay

Prvog juna su Nimška i Hrvatska samouprava organizirale u Kemlji Dan junakov. Naše selo je zvanaredno. Rijeka Mali Dunaj razdijeli selo na dvi strane. Imamo dvi crikve, dva cimitre, dvi tablice imena vošćanov. Zato svako ljeto na dvi mjesti svečujemo ov dan. Ovo ljeto je maša bila va Hrvatskoj Kemlji.

I farnik su se spominjali na naše vošćane, ki su pali va boji. Po maši je bio program: slušali smo lipe jačke i pjesme. Zatim je načelnica Zsuzsanna Balsay povidala spomenogovor. Onda smo položili vence pri tabli, ka je postavna na steni crikve. Na spomeniku vošćanov smo isto našgali sviće. Po programi smo svi skupa išli va drugi dio sela. Svakomu je gorila svića va ruki. Bilo je blizu pedeset ljudi. I pri ugerskoj tabli vošćanov smo molili i jačili. Onda su položili vence načelnica sela, stari vošćani i predstavnici Nimške samouprave. Po programi su pozvali sve nazočne va Nimški klub, kade smo se razgovarali, pjevali, jili pogače i pili. Dan je bio završen u deseti ura.

Koncem maja su bili tri dane kod nas pri-

jatelji iz Italije. S njimi imamo veze jur 20 ljet. Velika delegacija od 37 školarov i 23 učiteljev i roditeljev je bila ovde. Naši pedagogi su im načinili lipe i zanimljive programe. Na dan zrušenja majskog driva smo imali goste i iz Slovačke, oni su prijatelji ognjogascev. Program su dali pri zrušenji kemljanski tancoši Kemene.

Hrvatska samouprava je dobila na Leader-naticanju za vanjsku obnovu zgrade, u koj se nalazi i Hrvatski klub, dvanaest milijuni Ft, i još dodatno od Ministarstva pod titulom „Narodnosne potpore“ 2,5 milijuni Ft za nutarnje renoviranje Hrvatskoga kluba. To djelo je počelo u junu, gotovo će biti va augustušu.

U srijedu, 6. juna, je išla prošecija iz našega sela na shodišće u Kanovo (Máriakálnok). To selo je od nas šest kilometarova daleko. Ne nek mlada dica su bila va prošeciji, nego i 80 ljet stari ljudi. Tu nedilju je bilo jako vruće. Mašu je služio Vencel Tóth, farnik iz Estergoma. Njegova majka je rođena u Kemlji. On svako ljeto na Vazam i na kiritof je kod nas.

Marija Nović-Štipković

Kemljanski hodočasnici u Máriakálnoku

Dombovarsko izaslanstvo u Viru

U travnju tekuće godine u Dombovaru je potpisan sporazum o suradnji i uspostavi prijateljskih odnosa između grada Dombovara i Općine Vir. Tim je činom dugogodišnja suradnja dobila službena obilježja. U sklopu suradnje, 1. lipnja slijedio je uzvratni posjet dombovarskog izaslanstva u Vir.

Izaslanstvo iz Dombovara, tridesetak dombovarčana, u sastavu Vilmosa Pataya, parlamentarnog zastupnika, Zsolta Kerényia, dombovarskog dogradonačelnika, Gabora Štadlera-Varge, predsjednika dombovarske Hrvatske samouprave, pet zastupnika gradske skupštine, primili su Kristijan Kapović, gradonačelnik, te članovi općine i Živko Vučetić, predsjednik Športskoga kluba „Mornar“.

Virski načelnik prisjetio se pet godina uspješne suradnje između Vira i Dombovara. Sve je započelo športskim druženjem, proširilo se na kulturnu suradnju, a danas je otpočela i gospodarska suradnja. Zahvalio je na pomoći predstavnicima iz Dombovara prilikom organizacije predstavljanja turističke ponude naselja Vira u Budimpešti. Izrazio je nadu kako će se i Dombovar uskoro predstaviti u Hrvatskoj s gospodarskom ponudom. Virski je gradonačelnik istaknuo da iz Mađarske mnogi putuju na Vir i važno je da se osim službene suradnje uspostavljaju i dobre prijateljske veze. Posebno je zahvalio Gaboru Štadler-Vargi predsjedniku Hrvatske samouprave na ustrajanju i na pomoći pri uspostavljanju dobrih veza.

Drugi dan na općinskoj vijećnici mađarsko izaslanstvo primili su Mate Radović, predsjednik Općinskog vijeća Vira, dogradonačelnik Tomislav Bašić i predsjednik NK „Mornar“. Domaćinima je na gostoprimstvu zahvalio član Mađarskog parlamenta Vilmos Patay. U svom je govoru istaknuo kako u Dombovaru uskoro započinju tečajevi hrvatskoga jezika, za što se može zahvaliti Hrvatskoj samoupravi. Nakraju je istaknuo kako očekuje jačanje suradnje između Hrvata i Mađara, a posebno kad Hrvatska 2013. godine stekne punopravno članstvo u Europ-

skoj Uniji. I dombovarski je dogradonačelnik, Zsolt Kerényi, izrazio zadovoljstvo suradnjom i prijateljstvom koje je izgrađeno proteklih godina. Spomenuo je kako bi u sklopu suradnje želio razviti suradnju između škola i mladih. Volio bi da oba naroda međusobno upoznaju gastronomske i etnografske osobitosti. Upravo zbog toga su ponijeli sa sobom dvije vrste mađarskoga vina koje su i predstavili. Istaknuo je kako su Mađari, poput Hrvata, dobri vinari i ljubitelji dobrog vina.

Gabor Štadler-Varga, predsjednik Hrvatske samouprave, reče da je u Dombovaru i okolici poraslo zanimanje za otokom Virom. Mnogi žele učiti hrvatski jezik, zato su pokrenuli tečaj hrvatskoga jezika u proljeće, što će nastaviti i najesen. Na pomoćnom igralištu stadiona na zadarskim Stanovima u popodnevnom je satima odigrana utakmica između veterana NK „Mornar“ i FC „Dombovar“. Virska je momčad pobijedila s 2 : 0. Po okončanju nogometnih susreta na ljetnoj terasi ugostiteljsko-turističkog objekta Kotarina u središtu Vira upriličena je svečana večera za sve sudionike tog događaja. Osim dobre izvorne virske kapljice, za dobar ugođaj pobri-
nuo se zadarski trio Nandino.

- Beta -

LOTAR – U ovome nekada i šokačko-hrvatskom naselju nadomak Pečuhu Mjesna samouprava 23. lipnja priredila je tradicionalni Dan sela.

PEČUH – Kako za Hrvatski glasnik reče predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, 26. lipnja je održana redovita mjesečna sjednica Samouprave s nekoliko točaka dnevnoga reda, među kojima je bila i organiziranje susreta hrvatskih samouprava Baranjske županije.

SUKOŠAN, SELURINCE – Na ovogodišnjoj gastro-etno-glazbenoj manifestaciji Sukošansko lito, održanoj u organizaciji mjesne turističke zajednice i KUD-a Zlatna luka, sudjelovalo je i izaslanstvo iz prijateljskog naselja Selurinca. Sukošan i Selurince uspostavili su veze prije desetak godina zahvaljujući prijateljstvu selurinskoga gradonačelnika Marka Győrvárija sa Sukošancima. Te neformalne veze potvrđene su i poveljom o prijateljstvu. Na trgu Gornja vrata u sklopu manifestacije, kojom se obilježava i početak turističke sezone, predstavilo se Selurince s osobitostima svoga kraja, a program predstavljanja podigao je na višu razinu svojim nastupom selurinski Puhački orkestar sa čak dva koncerta, dvije večeri zaredom.

KOZAR – U ovom naselju nadomak Pečuhu ovih se mjeseci priređuje niz događanja. U naselju djeluju i dvije narodnosne samouprave Hrvatska i Njemačka, koje aktivno sudjeluju programima.

SERDAHEL – U organizaciji tamošnjega Kulturnog i športskog društva, 16. lipnja u priredeni je Međunarodni malonogometni kup na koji su stigli momčadi iz Novakovca, Petrovoga Sela, Sumartona, Petribe, a u ulozi domaćina bila je serdahelska momčad. Spomenuto Društvo, na čelu s Arpadom Kolmanom, svake godine priređuje nogometni kup na kojem najbolji dobije pehar na godinu dana. Na svakom nogometnom kupu gosti su nogometaši iz Petrovoga Sela i Novakovca, a oni također pozovu serdahelsku momčad na športske susrete u svoje selo. Dobra suradnja između momčadi iz Gradišća i Međimurja uspostavljena je preko rodbinskih veza i vrlo dobro djeluje. Na susretima je na prvome mjestu prijateljsko druženje, jačanje osjećaja pripadnosti hrvatskoj zajednici. Od šest momčadi prvo mjesto osvojila je ona iz Petribe, drugo momčad iz Petrovoga Sela, a treće mjesto pripalo je Novakovcu. Sljedeće druženje nogometaša bit će u Novakovcu potkraj ljeta.

Budimpeštanska Hrvatska izvorna skupina u Velikoj

Na ovogodišnjoj, već tradicionalnoj 22. međunarodnoj smotri folklor „Čuvajmo običaje zavičaja” u Velikoj 27–28. svibnja i manifestaciji Najduži stol u Hrvata, sada već uobičajenom okupljanju u Velikoj, i ove je godine uspješno sudjelovala Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte. Priredbe su privukle mnoštvo sudionika i posjetitelja, pa je tako velički Najduži stol u Hrvata bio dug jedan kilometar, i prepun svega i svačega, od slavonskih slastica do onih primorskih, kao što su fritaja od šparoga i tartufato, uz riječne i lovačke specijalitete, te i uz ponudu Hrvata iz Budimpešte. Smotra folklor „Čuvajmo običaje zavičaja” okupila je Kulturno-umjetnička društva iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Srbije i Rumunjske. Sva su društva pokazala i prikazala svoje pučko blago, nošnje, pjesme i ples.

PEČUH – Završnom konferencijom održanom 27. lipnja u Pečuhu, obilježen je završetak projekta „Cross-border work flow promotion”. Cilj je projekta promicanje mobilnosti radne snage u prekograničnom području. Projekt se provodio posljednjih godinu dana u sklopu programa prekogranične suradnje Hrvatska–Mađarska. Koprivnica je imala partnersku ulogu u projektu, uz grad KAPOŠVAR, Zavod za zapošljavanje Vladina ureda u Pečuhu, te Hrvatski zavod za zapošljavanje – područnu službu u Križevcima. Na završnoj konferenciji, predstavljeni su ostvareni rezultati projekta te izvršene djelatnosti. Za Koprivnicu ovo je prvi od projekata financiranih sredstvima Europske Unije koji se bavi poticanjem mobilnosti radne snage. Po ulasku u EU, ova će tema dodatno dobiti na važnosti, pa su iskustva stečena preko ovoga projekta bitna te će poslužiti kao osnova za daljnji rad na tom području. Kao jedan od najvrednijih rezultata ovog projekta, svakako se ističu besplatni tečajevi mađarskog i engleskog jezika koji su dostupni na web-stranici projekta www.work-flow.info, u kategoriji „znanje”.

Tukulja

Dan narodnosti i civilnih udruga

Na svojem štandu tukuljska Hrvatska samouprava predstavila niz hrvatskih izdanja

U organizaciji Središta za kulturu i knjižnice grada Tukulje, 23. lipnja u dvorištu doma kulture priređen je Dan narodnosti i civilnih udruga. U okvirima cjelodnevnih manifestacija vrtićka su djeca uživala u bojanju lica, vožnji karuca, jahanju konja, natjecanju u raznovrsnim vještinama. Prave slatokusce očekivali su burek, kupus s kobasicama, ovčji i goveđi paprikaš, čevapi i slatki zalogaži. U gradu uz gradsku samoupravu djeluju i hrvatska, njemačka i srpska narodnosna samouprava te drugu godinu zaredom zajednički s civilnim udrugama organiziraju priredbu. Osim jela one su se predstavile sa svojim štandovima, Hrvatska samouprava i ovoga puta Croaticinim izdanjima. Kako saznajemo, najviše su prolazile Najpjevanije hrvatske pjesme i Divlji konj Božidara Prosenjaka na mađarskom jeziku. U Tukulji od početka samoupravnog sustava djeluje Hrvatska samouprava, ove godine raspolaže s proračunom od dva milijuna forinti. Na teret proračuna kupuju se nošnje za zborove i plesače, s raznim oglednim pomagala podupire se nastava hrvatskoga jezika, hrvatski učenci redovito sudjeluju na natjecanjima Hrvatske državne samouprave. Tukuljska škola već desetak godina njeguje prijateljske odnose sa zagrebačkom školom Prečko i za-

Zorica Babić Agatić i Katinka Agić Farkaš očekuju posjetitelje kod hrvatskog štanda

hvaljujući ustrajnom radu profesora hrvatskoga jezika Edmunda Bende đaci se redovito upisuju u budimpeštansku Hrvatsku gimnaziju.

U popodnevnom satima na pozornici su zapjevali i zaplesali predstavnici civilnih udruga. Spletom bunjevačkih plesova predstavili su se polaznici vrtića „Szivárvány” (Duga), omladinska plesna skupina, a pjesme tamošnjih Hrvata i ovoga su puta pjevali članovi Muškoga rackog zbora i Mješovitog pjevačkog zbora. U Tukulji već pet desetljeća djeluje Muški racki zbor, vodili su ga Mijo Milković i Ivan Agatić, a danas njime upravlja Ladislav Halas.

k. g.

Omladinska plesna skupina izvodi splet bunjevačkih plesova, koreografiju Ivana Agatića